

Stichting Prenatale screening regio Nijmegen – SPN

Nieuwsbrief – april 2012, nummer 27

Dit is de nieuwsbrief van de Stichting Prenatale screening regio Nijmegen (SPN), het regionale coördinatiecentrum voor prenatale screening. De SPN wil u hiermee informeren over de ontwikkelingen op het gebied van de regionale en landelijke organisatie van prenatale screening.

Lustrum symposium

Op 8 maart 2012 vierde de SPN haar eerste lustrum met een symposium in De Vereniging in Nijmegen. Het was een geslaagde dag. De opkomst was groot. Een indruk van de dag vindt u op onze website: www.spn-region nijmegen.nl/actueel.html.

Verandering in het SPN-bureau

In februari 2012 is Inge Verhoogt gestart als informatiebeheerder bij de SPN. Zij is naast Marijn Brouwers betrokken bij de registratie van de gegevens van prenatale screening in Peridos.

Prenatale diagnostiek (PND)

Als u een afwijking vermoedt op basis van de combinatietest of het SEO, kunt u de zwangere voor counseling over prenatale diagnostiek verwijzen naar een van de onderstaande PND-(satelliet)centra in onze regio:

- UMC St Radboud in Nijmegen
- Rijnstate ziekenhuis in Arnhem
- Gelderse Vallei in Ede (verricht geen invasieve diagnostiek)
- Medisch Spectrum Twente in Enschede
- Jeroen Bosch Ziekenhuis in 's-Hertogenbosch
- TweeSteden ziekenhuis en St. Elisabeth Ziekenhuis in Tilburg

Andere ziekenhuizen in de regio zijn niet bevoegd om GUO's of invasieve diagnostiek uit te voeren. Voor meer informatie over het Netwerk Prenatale Diagnostiek Nijmegen: www.npdn.nl.

Folders vernieuwd

Vanaf maart 2012 zijn er nieuwe uitgaven van de folders "Informatie over de screening op downsyndroom" en "De 20-wekenecho" beschikbaar. De inhoud van beide folders is tekstueel aangepast op een paar kleine punten. De grootste verandering is de verwijdering van de tabel over de nauwkeurigheid van de combinatietest uit de folder over downsyndroom. Het blijkt namelijk dat de combinatietest bij jongere en oudere zwangeren even goed is. Het uiterlijk van de folder over de 20-wekenecho is veranderd: een andere kleur en een andere foto op de voorkant. Aangezien de inhoud van de folders nauwelijks gewijzigd is, kunt u uw eventuele voorraad folders downscreening en 20-wekenecho uit 2011 blijven uitdelen totdat de voorraad op is.

Kwaliteitsverslag 2010

De SPN heeft over het jaar 2010 voor het eerst een kwaliteitsverslag uitgebracht. Het kwaliteitsverslag is een inhoudelijke aanvulling op het jaarverslag 2010. Het geeft informatie over de eerste ronde van kwaliteitsaudits bij de echocentra en de uitvoering van de prenatale screening in de regio. Het volledige verslag staat op www.spn-regionijmegen.nl/actueel.html. U kunt het ook opvragen via SPN@medzaken.umcn.nl. Een samenvatting van de situatie in 2010:

De SPN heeft 100 contracten met praktijken voor counseling waarin circa 400 counselors werken. De SPN heeft 27 contracten met echocentra, waarvan er zes alleen SEO's verrichten. In de echocentra werken 60 NT-echoscopisten en 95 SEO-echoscopisten.

De eerste ronde kwaliteitsaudits is afgerond: in een periode van twee jaar kregen alle echocentra een visitatie met een vervolgtraject over de te verbeteren punten. Tussen de visitatie en de eindrapportage over de afgehandelde verbeterpunten zat minimaal 7 maanden, maximaal 24 en gemiddeld 12 maanden. De bevindingen bij de eerste ronde kwaliteitsaudits zijn gepubliceerd in het *Nederlands Tijdschrift Obstetrie en Gynaecologie* (2011;124:148-153).

Op basis van ervaringen bij de eerste ronde kwaliteitsaudits is de opzet voor de tweede ronde kwaliteitsaudits aangepast. Een belangrijke vernieuwing is het vragen naar ervaringen van zwangeren.

Om inzicht te krijgen in de uitgevoerde counseling, combinatietesten en SEO's in 2010 is onvoldoende informatie beschikbaar via Peridos. Van de echocentra hebben we de gegevens op verschillende wijzen verzameld en is het overzicht vrijwel compleet. Gegevens over de counseling zijn slechts beperkt beschikbaar. Het is niet te verwachten dat betrouwbare gegevens over 2010 alsnog aangeleverd kunnen worden. Onderstaande informatie dient dan ook met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden:

In 2010 zijn er circa 7.000 combinatietesten en 27.000 SEO's uitgevoerd in onze regio. Bij 5% van de zwangeren die de combinatietest kregen was de uitslag "een verhoogde kans". Bij de combinatietest was een derde van de zwangeren 36 jaar of ouder. Circa 5% van de zwangeren is na het SEO verwezen naar een PND-centrum. Bijna 1% van deze verwijzingen was vanwege het vermoeden van een neurale buisdefect.

Het screeningslaboratorium in het Rijnstate ziekenhuis te Arnhem heeft in 2010 6.825 analyses verricht. De controle van de labgegevens door het referentielaboratorium van het RIVM liet geen bijzonderheden zien.

Toets op randvoorwaarden counseling

De toets op randvoorwaarden counseling prenatale screening is een wijze om de kwaliteit van de counseling te borgen. De SPN heeft hiervoor eind 2011-begin 2012 aan 84 praktijken voor counseling gegevens opgevraagd. Niet benaderd zijn de 16 praktijken voor counseling die binnen dezelfde organisatie vallen als een echocentrum. Zij krijgen namelijk al een kwaliteitsaudit tegelijkertijd met het echocentrum.

Bij de toets op randvoorwaarden kijken we naar aspecten die zijn vastgelegd in de landelijke kwaliteitseisen voor de counseling over prenatale screening en in het samenwerkingscontract tussen de SPN en de praktijk voor counseling. De toets gaat over contracten, opleiding van counselors, gegevensaanlevering, uitvoering van de counseling en ketenzorg.

De SPN heeft aan de contactpersonen van de praktijken voor counseling twee vragenlijsten gestuurd. De ene was een schriftelijke vragenlijst om informatie per counselor te krijgen over ieders kwaliteitsovereenkomst, bijscholing voor counseling over trisomie 13 en 18 en gemiddeld aantal counseling per maand. De andere was een internetvragenlijst over met name de uitvoering van de counseling en de ketenzorg. Aanvullende informatie voor de toets op randvoorwaarden krijgt de SPN via Peridos.

De eerste resultaten van deze toets zijn dat verscheidene counselors zich alsnog bijscholen voor counseling over trisomie 13 en 18. Tevens is een aantal kwaliteitsovereenkomsten voor counseling afgesloten. We zijn bezig om per praktijk een terugrapportage te maken. Hierin vermelden we o.a. welke punten er verbeterd moeten worden.

Waarnemers in uw praktijk

Voor waarnemers die counselen, SEO's of NT-metingen verrichten gelden dezelfde regels als voor andere counselors en echoscopisten. Ook zij hebben een kwaliteitsovereenkomst nodig met een van de Regionale Centra voor prenatale screening. Voor goede aanlevering van de gegevens vanuit uw bronsysteem naar Peridos is het bovendien nodig dat bij de SPN bekend is dat de waarnemer werkt in uw praktijk. Wilt u dan ook alle waarnemers aan ons melden (SPN@medzaken.umcn.nl), ook al verricht de waarnemer slechts enkele counseling, SEO's of NT-metingen.

Peridos: aanlevering gegevens 2011

Landelijk is er informatie nodig om het programma prenatale screening te onderbouwen, bijvoorbeeld om inzicht te krijgen voor welke aandoeningen de SEO goed screent. Tevens willen wij u informeren over uw werkwijze bij de prenatale screening in vergelijking met andere zorgverleners in de regio.

We hebben alle centra onlangs gevraagd om de gegevens over 2011 aan te leveren voor 1 mei 2012. Dit betreft counseling-, combinatietest- en SEO-gegevens op zwangere-niveau.

U kunt de gegevens via een Excel-export sturen naar de landelijke database Peridos. Praktijken die registreren in Micronatal, Onatal of in Mosos en praktijken met handmatige registratie hebben specifieke aanwijzingen gekregen.

Na de aanlevering van de gegevens zullen wij u vragen de ontbrekende en de foutieve data in uw bronsysteem aan te vullen c.q. te verbeteren en daarna opnieuw het bestand aan te leveren aan Peridos. Wanneer u de gegevens van 2011 al hebt ingediend, ontvangen wij de verbeterde gegevens graag uiterlijk 1 juni a.s.

Voor meer informatie of ondersteuning kunt u contact opnemen met de SPN via I.Verhoogt@gen.umcn.nl of 024-3666421.

Tarieven prenatale screening 2012

Voor 2012 zijn de tarieven voor prenatale screening enigszins gewijzigd. De tarieven gelden voor verloskundige praktijken, echocentra en ziekenhuizen:

- counseling €39,61
- combinatietest bij eenlingen en bij het eerste kind van een meerlingenzwangerschap €153,46
- combinatietest bij elk volgend kind van een meerlingenzwangerschap €94,33
- SEO bij eenlingen en bij het eerste kind van een meerlingenzwangerschap €152,52
- SEO bij elk volgend kind van een meerlingenzwangerschap €134,48

Het verschil tussen de twee tarieven voor de combinatietest is de vergoeding voor het laboratoriumwerk. Het verschil tussen de twee SEO-tarieven is het af te dragen opslagtarief.

De SPN verspreidt deze nieuwsbrief digitaal onder alle betrokken zorgverleners in de regio en overige geïnteresseerden. Voor aan- of afmeldingen: SPN@medzaken.umcn.nl.

Stichting Prenatale screening regio Nijmegen – SPN

Nieuwsbrief – oktober 2012, nummer 28

Dit is de nieuwsbrief van de Stichting Prenatale screening regio Nijmegen (SPN), het regionale coördinatiecentrum voor prenatale screening. De SPN wil u hiermee informeren over de ontwikkelingen op het gebied van de regionale en landelijke organisatie van prenatale screening.

In deze nieuwsbrief:

Counseling niet nodig?

GUO of SEO?

SEO – NVOG modelprotocol

Uitbreiding verplichte beeldopslag SEO

Themaspecifieke cursussen beeldopslag SEO

Goede termijneco belangrijk voor combinatietest – Herberekening bij meer dan 5 dagen verschil in zwangerschapsduur

Kwaliteitsbeoordeling NT

Niet-invasieve prenatale test (NIPT)

Vier op de vijf zwangeren heeft voldoende informatie

Toets op randvoorwaarden counseling: verbeteringen mogelijk

Bereikbaarheid screeningslaboratorium

Veranderingen in het SPN-bestuur

Jaarverslag en kwaliteitsverslag 2011

Peridos: oproep aanleveren registratiegegevens tot heden

Counseling niet nodig?

Steeds meer zwangeren zijn al een keer gecounseld over prenatale screening bij een voorgaande zwangerschap. Het kan voorkomen dat zij aangeven geen behoefte aan counseling te hebben, omdat zij direct kiezen voor een combinatietest of een SEO. In een dergelijke situatie is het toch van belang om te counsellen, zij het op maat. Er dient in ieder geval geverifieerd te worden of de zwangere voldoende actuele kennis heeft van de onderzoeken om een weloverwogen keuze te kunnen maken. Pas na toetsen van die kennis kan de counselor de zwangere verwijzen voor de combinatietest en/of het SEO. Dergelijke counseling op maat kunt u een volwaardig counselingsgesprek beschouwen en als zodanig registreren en declareren.

Als zwangeren uit principiële overwegingen aangeven niet geïnformeerd te willen worden over prenatale screening, dan dient u hen niet te counsellen. Zij kunnen dan ook niet verwezen worden voor een combinatietest of een SEO.

GUO of SEO?

Soms blijkt dat een zwangere die een indicatie heeft voor een GUO bewust wordt verwezen naar een echocentrum voor een SEO. Dit is niet correct. Een SEO-echoscopist is niet bevoegd om GUO's te doen en kan juridische problemen krijgen als zij/hij een aandoening mist. Een zwangere die een indicatie heeft voor een GUO dient dan ook verwezen te worden naar een (satelliet)centrum voor PND.

Een uitzondering is als de zwangere bewust kiest voor een SEO en afziet van een GUO. Dit dient de counselor vast te leggen in het dossier en te vermelden in de verwijsbrief. Als pas tijdens het SEO blijkt dat de zwangere eigenlijk een indicatie voor een GUO heeft, dan kan het SEO wel verricht worden. We adviseren de SEO-echoscopist in dat geval om de GUO-indicatie te bespreken met de zwangere, hierover direct contact op te nemen met de verwijzer en een aantekening hiervan te maken in de uitslagbrief en in het dossier.

SEO – NVOG modelprotocol

De NVOG heeft een nieuw modelprotocol SEO vastgesteld in maart 2012. Het protocol is uitgebreid met het maken van extra beelden. Een aantal punten staat ter discussie. Het Centraal Orgaan Prenatale Screening heeft daarom nog niet besloten over landelijke invoering van dit protocol. De SPN zal tijdens de kwaliteitsaudits dan ook nog geen aandacht geven aan het beoordelen van de extra beelden. De SPN zal u informeren als het modelprotocol door het Centraal Orgaan akkoord is bevonden.

Uitbreiding verplichte beeldopslag SEO

De landelijke kwaliteitseisen over de beeldopslag bij het SEO zijn uitgebreid. De beelden die "wenselijk" waren om op te slaan, zijn nu verplicht om op te slaan. Verder is de opslag van beelden van het hart uitgebreid.

Verplicht was reeds de opslag van de beelden van: HC (schedelomtrek), cerebellum, rug (sagittaal, en coronaal), AC (buikomtrek) en FL (femurlengte). Nu is het ook verplicht om de beelden op te slaan van: 4 kamerbeeld, linker outflow, rechter outflow, 3 vessel view, bovenlip, nieren, en blaas met twee navelstrengarteriën. Zie [kwaliteitseisen werkomgeving](#).

Themaspecifieke cursussen beeldopslag SEO

De SPN gaat de echoscopisten in onze regio themaspecifieke cursussen aanbieden over de beeldopslag bij het SEO. Elke cursus gaat over een bepaald thema, zoals CZS en rug, gelaat, nieren, hart en ledematen. Voor elke cursus dient de echoscopist een logboek in met opnamen van drie casus. Een onafhankelijke GUO-echoscopist beoordeelt anonieme beelden.

De eerste themaspecifieke cursus over CZS en rug zal eind 2012 beschikbaar zijn. Met tussenpauze van circa zes maanden zal een nieuw thema aangeboden worden. Naast deze themaspecifieke cursussen blijft de algemene cursus SEO-beeldopslag open voor deelname.

Goede termijnecho belangrijk voor combinatietest Herberekening bij meer dan 5 dagen verschil in zwangerschapsduur

De kansen bij de combinatietest kunnen bepaald worden ofwel door het screeningslaboratorium via LC Elipse ofwel door het echocentrum via Astraia/FMF. Degenen die de kans via Astraia/FMF bepalen, komen op basis van de CRL tijdens de NT-meting soms tot een andere zwangerschapsduur dan berekend was op basis van een eerdere echo. Het was tot nu toe onduidelijk of herberekening van de MoM β hCG en MoM PAPP-A dan nodig was, en zo ja vanaf hoeveel dagen verschil een herberekening zinvol zou zijn.

De SPN is nagegaan wat het effect is van het bijstellen van de zwangerschapsduur, zowel bij de kansberekeningen door het screeningslab als door Astraia/FMF. Hieruit blijkt dat het effect van de bijstelling van de zwangerschapsduur klein is ten opzichte van de effecten van andere factoren die invloed hebben op de kansuitslag. Als de termijnecho goed is uitgevoerd, dan dienen de echocentra niet om een herberekening van de MoM β hCG en MoM PAPP-A te vragen. De SPN adviseert een herberekening slechts indien bij de NT-meting meer dan 5 dagen verschil in zwangerschapsduur geconstateerd is.

Kwaliteitsbeoordeling NT

Landelijk is afgesproken dat regionale centra de kwaliteit van de NT-metingen beoordelen op basis van zowel een beoordeling van de NT-beelden als een analyse van de NT-metingen. In principe zal dit jaarlijks gebeuren. Een verlenging van de FMF-licentie staat niet garant voor een beoordeling als "voldoende". De SPN besluit over continuering van de kwaliteitsovereenkomst voor NT-metingen op basis van de beeldbeoordeling door de FMF of door een onafhankelijke deskundige via de SPN én op basis van de analyse van de NT-gegevens. Meer informatie vindt u in het [Richtinggevend document](#) zoals vastgesteld is door het Centraal Orgaan prenatale screening.

De SPN heeft alle NT-gegevens over 2011 ontvangen. In de spiegelrapportage die elk echocentrum eind van dit jaar ontvangt, zullen we de resultaten over de analyse van de NT-gegevens en de NT-beelden terugrapporteren aan elk echocentrum.

Niet-invasieve prenatale test (NIPT)

In verschillende landen wordt NIPT aangeboden aan zwangeren met een verhoogde kans op een kind met downsyndroom. Deze test maakt gebruik van celvrij foetaal DNA in het bloed van de moeder. De testen worden op commerciële basis aangeboden; de zwangere moet hiervoor circa €1.600 betalen. Het ministerie van VWS heeft gesteld dat deze testen nog niet in Nederland aangeboden mogen worden; hiervoor is een WBO-vergunning nodig. Landelijk is door de NITRO-werkgroep subsidie aangevraagd om onderzoek te doen naar de wenselijkheid en de mogelijkheid om deze test als screeningstest, in plaats van de combinatietest te kunnen aanbieden. Onderzoekers van de afdeling Genetica en de afdeling Verloskunde en Gynaecologie van het UMC St Radboud in Nijmegen werken mee aan dit landelijke onderzoek. Op regionaal niveau zoeken zij nu al naar antwoorden op een aantal vragen. Zo kijken zij bijvoorbeeld naar de invloed van de tijd tussen het prikken en het verwerken van het bloed op de metingen. De SPN faciliteert dit regionale onderzoek.

U mag zwangeren dus geen NIPT aanbieden. Indien een zwangere *vraagt* om deze test én een verhoogde kans heeft op een kind met downsyndroom kan zij zelf contact opnemen met een van de onderstaande centra in Duitsland voor de Praena-test® van Lifecodexx. Zij wordt daar gecounseld en krijgt daar de test. Er wordt alleen getest op downsyndroom, niet op andere chromosomale afwijkingen. De zwangere zal zelf de kosten moeten betalen ofwel met haar verzekering regelen.

Adressen:

- Kinderwunschzentrum & Pränatalmedizin Dorsten , Südwall 15, 46282 Dorsten, +49 236 227 001
- Preanatal Medizin in Wissenschaft und Medien, Graf-Adolf-Strasse 35, 40210 Düsseldorf, +49 211 384 570
- Institut für Labormedizin und Klinische Genetik Rhein-Ruhr, Willy-Brandt-Platz 4, 45127 Essen, +49 201 747 760
- Praxis für pränatale Diagnostik und Therapie, Dr. Berschick, Bonnenring 57, 47877 Willich, +49 2154 954 695

Vier op de vijf zwangeren heeft voldoende informatie

In de maanden juni en september 2011 is landelijk onderzoek gedaan naar geïnformeerde besluitvorming bij prenatale screening. Meer dan 11.000 zwangeren hebben de vragenlijst ingevuld. Een van de resultaten is dat in totaal 76% van de zwangeren een geïnformeerde keuze maakt over al of niet deelname aan de combinatietest. Voor het SEO is dat 87%. Er waren geen duidelijke regionale verschillen. Onze regio heeft goed meegewerkt aan dit onderzoek: 86 van de 99 praktijken voor counseling hebben deelgenomen en bij 2487 zwangeren is de monitor aangekaart. Het Erasmus Medisch Centrum Rotterdam heeft dit onderzoek in opdracht van het Centrum voor Bevolkingsonderzoek uitgevoerd. Het volledige rapport kunt u [hier](#) lezen. De SPN heeft aan elke praktijk voor counseling de resultaten van de eigen praktijk en die van de regio gestuurd als onderdeel van het rapport toets op randvoorwaarden.

Toets op randvoorwaarden counseling: verbeteringen mogelijk

De toets op randvoorwaarden counseling prenatale screening is een wijze om de kwaliteit van de counseling te borgen. De SPN heeft hiervoor eind 2011/begin 2012 gegevens opgevraagd. We hebben gekeken naar aspecten die zijn vastgelegd in de landelijke kwaliteitseisen voor de counseling over prenatale screening en in het samenwerkingscontract tussen de SPN en de praktijk voor counseling. De toets gaat over contracten, opleiding van counselors, gegevensaanlevering, uitvoering van de counseling en ketenzorg.

Alle praktijken voor counseling hebben een terugrapportage gekregen. Hierin hebben we vermeld welke punten er verbeterd kunnen worden. Uit de toets blijkt dat verscheidene counselors nog niet bijgeschoold waren voor counseling over edwards- en patausyndroom of nog geen kwaliteits-overeenkomst voor counseling hadden afgesloten. Een recente wijziging in het beleid bij de post-testcounseling bij een verhoogde kans op down-, patau- of edwardssyndroom bleek nog niet voldoende bekend te zijn. Voorheen was de posttestcounseling gericht op het ondersteunen van de zwangere om een beslissing te nemen over de verwijzing voor een bepaald type vervolgonderzoek. Nu is het beleid dat de counselor de zwangere verwijst naar een PND-(satelliet)centrum voor een counselingsgesprek. Ook kwam het nog voor dat een zwangere bij wie er bij het SEO een vermoeden is op een afwijking, niet rechtstreeks naar een PND-(satelliet)centrum verwezen wordt, maar eerst naar een algemeen ziekenhuis. Dit is niet toegestaan: vertragingen in de zorgverlening en ongewenste wijzigingen in het beleid moeten voorkomen worden.

Binnenkort zullen we nagaan of alle verbeterpunten over de kwaliteitsovereenkomsten en bijscholingen uitgevoerd zijn.

Bereikbaarheid screeningslaboratorium

Het screeningslaboratorium is telefonisch bereikbaar voor vragen op werkdagen van 8.00 tot 16.30 uur. Op werkdagen vindt de rapportage van uitslagen plaats vanaf 14.00 uur.

Contactpersonen:

Dhr. P. Janssens, klinisch chemicus

Dhr. H. Keijzer, hoofd bijzonder onderzoek

Mevr. N. Tiemens, senior analist 1e trimester screening

Telefoonnummer: 088-005 7715 (sein 3774) of 088-005 7546

Faxnummer: 088-0056724

E-mail: KCHLDown@Rijnstate.nl

Veranderingen in het SPN-bestuur

Dr. Darryl Telting is per 1 september 2012 vertrokken van het Rijnstate in Arnhem naar het St. Anna Ziekenhuis in Geldrop. Dr. Pim Janssens, hoofd van het Klinisch Chemisch en Hematologisch Lab van het Rijnstate, volgt Darryl Telting op in het SPN-bestuur.

Jaarverslag en kwaliteitsverslag 2011

Het jaarverslag en het kwaliteitsverslag 2011 van SPN zijn gereed. Het jaarverslag geeft een overzicht van de organisatie, de activiteiten en het financiële overzicht. In het kwaliteitsverslag staat informatie over de uitvoering van de prenatale screening in de regio, de kwaliteitsaudits en de opleidingen.

Een samenvatting van het kwaliteitsverslag 2011:

Contracten

De SPN heeft 99 contracten met praktijken voor counseling. Hierin werken circa 400 counselors. De SPN heeft 25 contracten met echocentra, waarvan er vijf alleen SEO's verrichten. In de echocentra werken 49 NT-echoscopisten en 90 SEO-echoscopisten.

Deskundigheidsbevordering en opleiding

De SPN heeft in 2010/2011 theoretische scholingen en vaardigheidstrainingen laten organiseren voor de invoering van screening op edwards- en patausyndroom. In 2011 hebben 24 echoscopisten deelgenomen aan de 'cursus Beeldopslag SEO' van de SPN. De SPN biedt echoscopisten de mogelijkheid om deel te nemen aan een hands-on training, georganiseerd door de afdeling Prenatale Diagnostiek van het UMC St Radboud.

Kwaliteitsborging

Voor de tweede ronde kwaliteitsaudits zijn in 2011 tien echocentra gevisiteerd. De counseling is geëvalueerd via de toets op randvoorwaarden. Onderzoek is gedaan naar de mate waarin zwangeren een goed geïnformeerde keuze maken over deelname aan prenatale screening.

Uitvoering prenatale screening in de regio

Informatie over uitgevoerde counseling, combinatietesten en SEO's in 2011 is grotendeels via elektronische cliëntenregistratiesystemen aangeleverd aan Peridos. Helaas blijken de cijfers nog niet geheel betrouwbaar. Met name incomplete registratie in de cliëntregistratiesystemen en bewerkingen bij het inlezen in Peridos zijn hier debet aan. Onderstaande informatie dient dan ook met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden:

In 2011 zijn er circa 6.600 combinatietesten en 26.000 SEO's uitgevoerd in onze regio. Bij de combinatietest was een kwart van de zwangeren 36 jaar of ouder. Op basis van de combinatietest had 7,4% van de zwangeren een verhoogde kans op downsyndroom, 1,0% op patausyndroom en 1,5% op edwardssyndroom. Bij circa 3% van de zwangeren was er bij het SEO een vermoeden van een afwijking bij de foetus. Bij 13 (0,05%) zwangeren was er bij het SEO een vermoeden op een neuraalbuisdefect. Op basis van de aangeleverde counselingsgegevens kon op regionaal niveau nog geen goede schatting worden gemaakt van het totaal aantal gecounselde zwangeren in 2011.

Het screeningslaboratorium in het Rijnstate te Arnhem heeft in 2011 6.814 analyses verricht. Het referentielaboratorium heeft de labgegevens gecontroleerd.

Eind 2012 zal elke praktijk voor counseling en elk echocentrum een verslag krijgen waarin de eigen gegevens gespiegeld worden aan deze regionale gegevens. Het kwaliteitsverslag 2011 staat op www.spn-regionijmegen.nl/actueel.html. U kunt het jaarverslag en/of het kwaliteitsverslag ook opvragen via SPN@medzaken.umcn.nl.

Peridos: oproep aanleveren registratiegegevens tot heden

Met vrijwel alle cliëntenregistratiesystemen kan de informatie over de prenatale screening rechtstreeks naar Peridos gestuurd worden via een Excel-export bestand. We vragen alle praktijken voor counseling en echocentra om zo'n Excel-export bestand met actuele informatie aan te leveren via Peridos. Zo kunnen we elk centrum een eerste terugkoppeling geven over de correctheid en volledigheid van de gegevens over 2012. Centra die niet rechtstreeks via een registratiesysteem gegevens kunnen aanleveren aan Peridos, kunnen gebruik maken van de voor Peridos bestemde Excel-bestanden voor handmatige invoer, zie: www.peridos.nl/gegevensinvoer/overig.

Welke periode moet u aanleveren? In sommige registratiesystemen is de begindatum van de Excel-export al ingesteld, bijvoorbeeld op 1-1-2010. In andere systemen dient u zelf een periode aan te geven: kies dan 'heel 2012' en 'heel 2011' om eventueel ontbrekende gegevens over 2011 in Peridos nog aan te vullen.

Instructies aanleveren: Op www.peridos.nl/gegevensinvoer vindt u handleidingen voor het invoeren en/of aanleveren van registratiegegevens aan Peridos. Sommige van deze handleidingen zijn vanwege aanpassingen in het registratiesysteem recent geactualiseerd. Astraia-gebruikers kunnen op www.peridos.nl/gegevensinvoer bovendien de benodigde xml-bestanden downloaden. Enkele van deze xml-bestanden zijn onlangs gewijzigd. In de bijbehorende handleiding is beschreven hoe de oude xml-bestanden uit Astraia verwijderd kunnen worden. Voor vragen over het aanleveren van gegevens aan Peridos kunt u contact opnemen met Marijn Brouwers via telefoon: 024-3666421.

De SPN verspreidt deze nieuwsbrief digitaal onder alle betrokken zorgverleners in de regio en overige geïnteresseerden. Voor aan- of afmeldingen: SPN@medzaken.umcn.nl.

Stichting Prenatale screening regio Nijmegen

Stichting Prenatale screening regio Nijmegen – SPN

Nieuwsbrief – december 2012, nummer 29

Dit is de nieuwsbrief van de Stichting Prenatale screening regio Nijmegen (SPN), het regionale coördinatiecentrum voor prenatale screening. De SPN wil u hiermee informeren over de ontwikkelingen op het gebied van de regionale en landelijke organisatie van prenatale screening.

In deze nieuwsbrief:

Verwijzing na verhoogde kans bij de combinatietest
SEO – meer beelden maken en opslaan
Cursus beeldopslag SEO: thema CZS en rug
Hands-on training SEO en NT
Kwaliteitsbeoordeling NT
Toets op randvoorwaarden counseling: controle verbeterpunten
Peridos: aanleveren registratiegegevens 2012

Verwijzing na verhoogde kans bij de combinatietest

Als bij de combinatietest blijkt dat er sprake is van een verhoogde kans, dan dient de counselor of de echoscopist de zwangere te verwijzen voor counseling bij een PND-(satelliet)centrum. In het PND-centrum neemt de zwangere pas het besluit of en welk vervolgonderzoek uitgevoerd wordt. Dit geldt niet alleen bij een verhoogde kans op T13 of T18, maar ook bij een verhoogde kans op T21. De reden hiervoor is dat de counselors in het PND-centrum de zwangere een aanbod voor vervolgonderzoek kunnen doen, passend bij de situatie van de zwangere en het actuele aanbod van vervolgonderzoeken.

Als u een zwangere na een verhoogde kansuitslag bij de combinatietest verwijst voor vervolgonderzoek naar een PND-(satelliet)centrum, moet u ervoor zorgen dat het PND-centrum goede informatie krijgt over de bevindingen bij combinatietest. Niet alleen de kansen op T21, T13 en T18 dienen in getallen weergegeven te zijn, maar ook de NT, MoM β hCG en MoM PAPP-A.

SEO – meer beelden maken en opslaan

De NVOG heeft een nieuw modelprotocol SEO vastgesteld in maart 2012; later is het op enkele details gewijzigd. Het protocol is uitgebreid met het maken van extra beelden. Het Centraal Orgaan Prenatale Screening heeft besloten om dit protocol te volgen. De landelijke kwaliteitseisen over de beeldopslag bij het SEO zijn vervolgens uitgebreid: alle beelden die verplicht zijn om te maken volgens het NVOG-modelprotocol SEO, dienen ook opgeslagen te worden.

Zie www.nvog.nl (herziene versie nog niet gepubliceerd) en [kwaliteitseisen werkomgeving](#).

Cursus beeldopslag SEO: thema CZS en rug

De SPN gaat de echoscopisten in onze regio themaspecifieke cursussen aanbieden over de beeldopslag bij het SEO. Met tussenpauze van circa zes maanden zal een nieuw thema aangeboden worden. Naast deze themaspecifieke cursussen blijft de algemene cursus SEO-beeldopslag open voor deelname. Voor elke cursus dient de echoscopist een logboek in met opnamen van drie casus. Een onafhankelijke GUO-echoscopist beoordeelt anonieme beelden.

Wij nodigen SEO-echoscopisten in onze regio uit om deel te nemen aan de eerste themaspecifieke cursus, namelijk over centraal zenuwstelsel en rug.

Voor meer informatie en aanmelding: www.spn-regionijmegen.nl.

Hands-on training SEO en NT

De afdeling voor Prenatale Diagnostiek en Therapie van het UMC St Radboud geeft praktisch onderwijs over SEO en NT-metingen. Op de PND-poli kunnen op dinsdag en vrijdag twee echoscopisten onderwijs krijgen van een van de PND-echoscopisten. 's Ochtends kan men meekijken bij het GUO-spreekuur. De bijscholing is bedoeld om ervaren echoscopisten de finesses van het SEO en/of de NT-meting te leren.

De SPN heeft in september 2012 deze cursus geëvalueerd. Deelnemers zijn enthousiast. Daarom geeft de SPN elke echoscopist in de regio de gelegenheid om ook in 2013 deze training een keer te krijgen. De SPN draagt daarvoor bij in de kosten.

Voor meer informatie en aanmelding: www.spn-regionijmegen.nl.

Kwaliteitsbeoordeling NT

Volgens landelijke afspraak beoordeelt de SPN jaarlijks de kwaliteit van de NT-metingen per echoscopist. Daarbij betrekken we zowel de kwaliteit van 3 NT-beelden als een analyse van het aantal en de mediane MoM van de NT-metingen. Eind november hebben we aan de contactpersonen van elk echocentrum een rapport gestuurd over de beoordelingen van de NT-echoscopisten die werken in het betreffende echocentrum.

Indien de beelden zowel bij de eerste beoordeling als bij de herbeoordeling als onvoldoende zijn gekwalificeerd, ontbindt de SPN de kwaliteitsovereenkomst voor het maken van NT-beelden met de echoscopist. Indien men onvoldoende NT-metingen verricht, dan ontbindt de SPN de kwaliteitsovereenkomst als er geen zicht op is, dat de echoscopist voldoende NT-metingen zal kunnen verrichten. Een uitzondering geldt voor de zeer ervaren NT-echoscopisten welke tevens docent/supervisor zijn: het aantal NT-metingen per jaar is voor hen geen criterium bij de beoordeling. Indien de mediane MoM uitzonderlijk laag of hoog is, terwijl kwaliteit van de NT-beelden voldoende is, dan vragen we de NT-echoscopist een hands-on training te volgen.

In 2011 werkten er in de regio 49 NT-echoscopisten. Van twee echoscopisten is de kwaliteitsovereenkomst beëindigd, omdat ze te weinig NT-metingen verrichtten. Twee andere echoscopisten zijn zelf gestopt met NT-metingen. Door deze wijze van beoordeling is de kwaliteit van de NT-metingen in de SPN-regio geborgd: alle echoscopisten die een kwaliteitsovereenkomst voor NT hebben, voldoen aan de kwaliteitseisen.

Toets op randvoorwaarden counseling: controle verbeterpunten

Dit jaar heeft de SPN de randvoorwaarden voor counseling getoetst bij de praktijken voor counseling die niet tegelijkertijd met hun echocentrum zijn geauditeerd. Bij 47 van de 83 counselingpraktijken waren er verbeterpunten bij de kwaliteitsovereenkomsten en bijscholingen. In december 2012 is de SPN nagegaan of deze verbeterpunten afgehandeld zijn. De contactpersonen van de betreffende 47 counselingpraktijken hebben hierover een rapportage ontvangen. Als de punten onvoldoende zijn afgehandeld, krijgt men nog drie maanden de tijd om de verbeteringen door te voeren. Als de punten daarna wederom onvoldoende zijn afgehandeld, kan dat reden zijn voor ontbinding van de overeenkomst met de counselingpraktijk of de kwaliteitsovereenkomst met de betreffende counselor.

Peridos: aanleveren registratiegegevens 2012

Veel counselingpraktijken en echocentra hebben al een keer gegevens over de prenatale screening in 2012 aan Peridos aangeleverd. Hiermee zijn we nagegaan of de gegevens goed geregistreerd zijn. We vragen alle centra in januari 2013 alle gegevens van 2012 aan te leveren.

Voor meer informatie: www.spn-regionijmegen.nl.

De SPN verspreidt deze nieuwsbrief digitaal onder alle betrokken zorgverleners in de regio en overige geïnteresseerden. Voor aan- of afmeldingen: SPN@medzaken.umcn.nl.